

කෘෂිකාර්මික අංශය නවීකරණය සඳහා වූ ව්‍යාපෘතිය - අදියර 02 හි 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය හා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය අතර 2017 ජනවාරි 17 දින එළඹි අංක 5873-එල්කේ දරන මූල්‍ය ගිවිසුමේ උපලේඛන 02 හි II කොටසෙහි ආ.3 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් හා නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

මූල්‍ය ගිවිසුම අනුව, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතයන් වේ.

යාපනය, මුලතිව්, අනුරාධපුරය, මඩකලපුව, මාතලේ, මොණරාගල සහ පොළොන්නරුව යන දිස්ත්‍රික්කවල කෘෂි ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම, වෙළඳපොළ ප්‍රවේශයන් වැඩිදියුණු කිරීම සහ සුළු පරිමාණ ගොවීන්ගේ හා කෘෂි ව්‍යාපාර මගින් කෙරෙන අගය එකතු කිරීම් වැඩිදියුණු කිරීම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු වේ. තවද, තරඟකාරී සහ අලෙවිකළ හැකි භාණ්ඩ නිපදවීමට, වෙළඳපොළ අවශ්‍යතා සඳහා ඔවුන්ගේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සහ වාණිජකරණය දෙසට ගමන් කිරීම යන කටයුතු සඳහා සුළු පරිමාණ ගොවීන්ට සහයවීම කෘෂිකාර්මික අංශය නවීකරණය සඳහා වූ ව්‍යාපෘතිය - අදියර 02 යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිතය. ගොවි පුහුණුව සහ ධාරිතා ගොඩනැගීම, නවීන කෘෂිකර්ම තාක්ෂණ ආදර්ශන උද්‍යාන (ATDP), නිෂ්පාදන සහ වෙළඳපල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ විශ්ලේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති උපදේශන සහාය යන සංරචක හතරක් යටතේ ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වේ.

මූල්‍ය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 88.69කට සමාන රු. මිලියන 24,790.76ක් වන අතර ඉන් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 63.16කට සමාන රු.මිලියන 17,080.15ක් සැපයීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය එකඟ වී තිබුණි. ඊට අමතරව මහනුවර, බදුල්ල,අම්පාර, කිලිනොච්චිය සහ වවුනියාව යනාදී දිස්ත්‍රික්කවල කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමට යුරෝපා කොමිෂන් භාර අරමුදලින් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 24.94කට සමාන රු.මිලියන 7,538.05ක් ලැබී තිබුණි. ඉතිරි මුදල ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 0.59කට සමාන රු. මිලියන 172.56ක් ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් මූල්‍යනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

ව්‍යාපෘතිය එහි කටයුතු 2017 ජනවාරි 01 ආරම්භ කරන ලද අතර, 2021 දෙසැම්බර් 31 වනවිට නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද පසුව 2024 දෙසැම්බර් 31 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 තත්ත්වගණනය කළ මතය

මාගේ වාර්තාවේ 2.1 කොටසේ විස්තර කර ඇති කරුණු වල බලපෑම හැර, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි වියදම් ප්‍රකාශය හා එහි මුදල් ප්‍රවාහය සාමාන්‍යයෙන් පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සාමාන්‍යයෙන් පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්න්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	මුදල රු. (මිලියන)	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ) ව්‍යාපෘතිය ගෙවීම් වවුචර් අංක 192 සහ 208 යටතේ ඉදිකිරීම් සමාගමකට රු.මිලියන 39.1ක ද්විත්ව ගෙවීම් සිදු කර තිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංවර්ධන වියදම් වටිනාකම ඊට සමාන ප්‍රමාණයකින් වැඩි වී තිබුණි.	39.1	පිළිගනිමු.රු.39,037,087,500ක ගෙවීම් 2025 අප්‍රේල් 03 වන දින ඔහුගේ අනෙකුත් හිමිකම් පෑම්වලින් වහාම අයකර ගන්නා ලදී.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඒ අනුව සකස් කළ යුතුය.
(ආ) ව්‍යාපෘති සැලැස්මට අනුව, 21 ගොවීන්ගෙන් සියයට 25ක දායකත්වයක් අය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගොවීන්ගේ හිඟ දායක මුදල් ශේෂය වන රු.මිලියන 21ක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් කර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ලැබිය යුතු ශේෂය ඊට සමාන ප්‍රමාණයකින් අඩු වී තිබුණි.	21	කළමනාකාරිත්වය පිළිතුරක් ලබා දී නොතිබුණි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඒ අනුව සකස් කළ යුතුය.

2.2 නීතිරීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීතිරීති හා රෙගුලාසි වලට යොමුව	අනුකූල නොවීම / විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ) රාජ්‍ය මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක PFD/RED/01/01/2020/01 හා 2020 සැප්තැම්බර් 28 දිනැති වක්‍රලේඛය	අනුලේඛයට අත්තිකාරම් රු.100,000කට සීමා කළ යුතුය. නමුත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ව්‍යාපෘතිය විසින් රු.100,000 ඉක්මවූ රු.1,487,725ක වටිනාකමකින් යුත් අත්තිකාරම් 08 ක් මුදා හැර තිබුණි.	පිළිගනිමු.	වක්‍රලේඛ උපදෙස් පිළිපැදිය යුතුය.
(ආ) කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 01/2019 හා 2019 මාර්තු 15 දිනැති වක්‍රලේඛය	ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කමිටු (PSC) රැස්වීම මාස දෙකකට වරක් පැවැත්විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ එක් PSC රැස්වීමක් පමණක් පවත්වා තිබුණි.	පිළිගනිමු.	වක්‍රලේඛ උපදෙස් පිළිපැදිය යුතුය.

(ඇ)	දේශීය ආදායම් ව්‍යාපෘතිය ආරම්භයේ සිටම පිළිගනිමු. වක්‍රලේඛ උපදෙස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් වූ ව්‍යාපෘතිය විසින් වැට් බදු විස්තර සකස් කර දේශීය කරන ලද අංක CGIR/2019/03-1 (Ins. & Cir) හා 2019 ජූලි 09 ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට දිනැති වක්‍රලේඛය සහ අංක යවා නොතිබුණි. CGIR/2021/02-02 හා 2021 අප්‍රේල් 09 දිනැති වක්‍රලේඛය	වක්‍රලේඛ උපදෙස් පිළිපැදිය යුතුය.
-----	--	----------------------------------

3. භෞතික කාර්යසාධනය

3.1 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ රු.මිලියන 399.198 ක වියදමින් දෙමුහුන් බීජ නිෂ්පාදන ගෘහ 75ක් ඉදිකිරීම සඳහා 2023 ජුනි 25 වන දින පෞද්ගලික සමාගමක් සමඟ ගිවිසුමකට එළඹෙන ලදී. කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමට අනුව, රු.133,099,791 ක කාර්ය සාධන ඇපකර 03 ක් ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය වුවද, 2024 අගෝස්තු 13 වන විට කාර්ය සාධන ඇපකර ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. වගා ගෘහ 75 ක ඉදිකිරීම් මාස 03 ක් ඇතුළත අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණද, නිවාස 35 ක ඉදිකිරීම් 2024 අගෝස්තු වන විට අවසන් කර නොතිබුණි. ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් විසින් වගා ගෘහ ඉදිකිරීම පිළිබඳව අවසන් කිරීමේ දින ලබා දීම මගින් කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමුකර නොතිබුණි.	වගා ගෘහ 75ක ඉදිකිරීම් මේවන විට අවසන් කර ඇති අතර ගොවීන් බීජ නිෂ්පාදන වැඩසටහන ආරම්භ කර තිබුණි.	ලබා දී ඇති කොන්ත්‍රාත් කාලය තුළ ව්‍යාපෘති කටයුතු සම්පූර්ණ කළ යුතුය.

3.2 ඌන උපයෝජිත සම්පත්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ) මෙම ව්‍යාපෘතිය 2017 දී ආරම්භ කරන ලද අතර එය 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2024 වර්ෂයේ මූල්‍ය දත්ත මත පදනම්ව, ලෝක බැංකුව විසින් මූල්‍යනය කරන ලද අරමුදල්වලින්, ව්‍යාපෘතිය විසින් වසර තුළ රු.6,107,083,967ක සංවර්ධන වියදම් ප්‍රමාණයක් දරා තිබුණු බවත් එය ලෝක බැංකුව විසින් මූල්‍යනය කරන ලද මුළු සංවර්ධන වියදමෙන් සියයට 36 ක් බවත් නිරීක්ෂණය විය. තවද, 2024 වර්ෂය සඳහා යුරෝපීය සංගමය විසින් මූල්‍යනය කරන ලද	බොහෝ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් 2020 වර්ෂය ආරම්භයේදී අරඹන ලදී. කොවිඩ් තත්ත්වයෙන් පසු රට තුළ පැවති සමාජ-ආර්ථික තත්ත්වය ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරිත්වයට බලපෑවේය.	ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය සහ මූල්‍ය කළමනාකරණය ඵලදායී ආකාරයෙන් සිදු කළ යුතුය.

අරමුදලින් රු.4,366,598,072ක සංවර්ධන වියදම් ප්‍රමාණයක් දරා තිබුණු අතර, එය යුරෝපීය සංගමය විසින් මූල්‍යනය කරන ලද මුළු සංවර්ධන වියදමෙන් සියයට 57 කි. මෙයින්, ව්‍යාපෘතියේ අවසාන වසර තුළ අසමානුපාතික ලෙස ඉහළ අරමුදල් භාවිතයක් පෙන්වුම් කරනු ලැබේ. ව්‍යාපෘති කාලය පුරාම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් අනුකූලතාවයකින් හා අදියර වශයෙන් සිදු කර නොතිබුණි. ප්‍රමාද වූ ක්‍රියාත්මක කිරීම් සහ අවසාන වසර තුළ අධික ලෙස වියදම් දැරීම් තුළින් ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය සහ මූල්‍ය කළමනාකරණයේ දුර්වලතා පිළිබිඹු වන අතර, එය අපේක්ෂිත ව්‍යාපෘති ප්‍රතිඵල සාක්ෂාත් කර ගැනීමට බලපෑ හැකිය.

(ආ)	විගණනයට ලද තොරතුරුවලට අනුව, 2022 සිට 2024 දක්වා කාලය තුළ ගොවීන්ට පොහොර බෙදා හැරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ලෝක බැංකුවේ සහ යුරෝපා සංගමයේ ඉල්ලීමක් මත ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ව්‍යාපෘති සැලසුමට අනුව, ප්‍රතිලාභී ගොවීන්ගෙන් සියයට 25 ක දායකත්වයක් අය කර ගැනීමට නියමිතව තිබුණි. 2022 සිට 2024 දක්වා කාලය තුළ රු.මිලියන 442 ක් වටිනා පොහොර මිලදී ගන්නා ලද අතර, ඒ අනුව, ව්‍යාපෘතිය මගින් ගොවි දායක මුදල් ලෙස රු. මිලියන 110 ක් රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘති උප කාර්යාලය 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින ව්‍යාපෘතිය අවසන් වන විට රු. මිලියන 89.81ක් පමණක් PMU වෙත භාර දෙන ලදී. රු.මිලියන 21 ක හිඟ ශේෂය පිළිබඳව ව්‍යාපෘති වාර්තාවල කිසිදු තොරතුරක් නොතිබුණි. මෙම වගවීම නොමැතිකම සහ දායකත්වයන් අසම්පූර්ණ ලෙස අයකර ගැනීම ව්‍යාපෘතියට මූල්‍යමය අලාභයක් ඇති කළ හැකිය.	අදහස් ලැබී නොතිබුණි. ගොවීන්ගේ දායකත්වය නිසි ලෙස අය කළ යුතුය.
(ඇ)	තවද, අය කරන ලද රු. මිලියන 89.81ක මුදල 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට භාණ්ඩාගාරයට මාරු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම මුදල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල “වෙනත් ගෙවිය යුතු ශේෂ” යටතේ සටහන් කර තිබුණු අතර වසරකට වැඩි කාලයක් ව්‍යාපෘතියේ බැංකු ගිණුමේ නිෂ්ක්‍රීයව තිබුණි.	මුළු අයකරගත් රු.89,812,832.74න් රු.37,657,658.92ක් ආදායමට මාරු කරන ලදී. අය කරන ලද දායක මුදල් භාණ්ඩාගාරයට මාරු කළ යුතුය.
(ඈ)	වොට් අංක 118-02-03-053-2202-17 යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජයේ වාර්ෂික ප්‍රතිපාදන රු. මිලියන 50න්, ව්‍යාපෘතිය රු.මිලියන 26.59ක් පමණක් භාවිතා කර තිබුණු අතර, ව්‍යාපෘතියේ මන්දගාමී ප්‍රගතිය හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු.මිලියන 23.41ක ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 47 ක් භාවිතා කර නොතිබුණි.	එකඟ වේ. අරමුදල් ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව භාවිතා කළ යුතුය.

3.3 මතභේදාත්මක ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
2023 දෙසැම්බර් 31 වන විට, ව්‍යාපෘතිය ගෙවිය යුතු ණයහිමි ශේෂයක් වාර්තා කර නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2024 දෙසැම්බර් 31 වන විට ඉදිකිරීම් සහ භාණ්ඩ සඳහා ගෙවිය යුතු ණයහිමි ශේෂයන් පිළිවෙලින් රු. මිලියන 869 ක් සහ රු. මිලියන 1,443 ක් ලෙස වාර්තා වී තිබුණි . මෙය සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් නියෝජනය කරන අතර ව්‍යාපෘතිය 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින වසා දැමීමට නියමිත බැවින් මෙම වගකීම් පියවීමට ව්‍යාපෘතියට ඇති හැකියාව සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලිය යුතුය. මෙම ඉදිකිරීම් සහ භාණ්ඩ කොන්ත්‍රාත්තු ආරම්භ කිරීමට පෙර ASMP ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ධාරිතාව නිසි ලෙස සමාලෝචනය කර නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, තහවුරු කරන ලද අරමුදල් නොමැතිව විශාල කොන්ත්‍රාත්තුවලට එළඹීම කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවීම් ගැටළු ඇති කළ හැකිය.	2025 අප්‍රේල් 30 වන දිනට ඉතිරි ශේෂය රු. මිලියන 383ක් වන අතර ඒ සඳහා අතිරේක අරමුදල් සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතී.	අරමුදල් ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂමව භාවිතා කළ යුතුය.

3.4 පද්ධති හා පාලනයන්

	විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ)	යුරෝපීය සංගමයේ (EU) අරමුදල්වලින් දැරිය යුතු රු. මිලියන 62 ක මුදලක්, ව්‍යාපෘතියේ ආරම්භයේ සිට 2023 වර්ෂය දක්වා නැගෙනහිර සහ උතුරු පළාත් කාර්යාල විසින් ලෝක බැංකු අරමුදල් භාවිතා කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. පළාත් මට්ටමින් EU සහ ලෝක බැංකු අරමුදල් ප්‍රවාහයන් වෙන්කර හඳුනා ගැනීම සඳහා වෙනම ගිණුම්කරණ යාන්ත්‍රණයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් මෙම වැරදි වෙන් කිරීම සිදු කර තිබුණි. තවද, නිසි අරමුදල් කළමනාකරණය සහතික කිරීමට අපොහොසත් වූ ව්‍යාපෘති ප්‍රධාන කාර්යාලයේ (PMU) ප්‍රමාණවත් අධීක්ෂණයක් නොමැති වීම නිසා මෙම ගැටළුවට හේතු විය.	පිළිගනිමු. පැහැදිලි උපදෙස් නිකුත් කර තිබුණද, සමහර පළාත් ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ ඒකක වැරදීමකින් EU ආශ්‍රිත වියදම් IDA අරමුදල් යටතේ අය කර තිබුණි. මෙම දෝෂය හඳුනාගත් විගසම, අදාළ වියදම් EU ප්‍රදාන වෙත මාරු කිරීම සහ ඒ අනුව වියදම් IDA ණය අරමුදලට ආපසු ගෙවීම සඳහා දෝෂ නිවැරදි කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.	අරමුදල් අදාළ ප්‍රභවයන්ගෙන් භාවිතා කළ යුතුය.
(ආ)	ව්‍යාපෘතිය විසින් රු.7,084,550ක් වටිනා අධීක්ෂණ තොරතුරු පද්ධතිය (MIS) 2021 මැයි මස එනම් ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර වසර හතරකුත් මාස පහක් ගත වූ පසු ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ව්‍යාපෘතියට MIS පද්ධතිය සඳහා ඉහළ පිරිවැයක් දරා තිබුණද, අපේක්ෂිත අරමුණු සාක්ෂාත් කරගෙන නොතිබුණි. එබැවින්, MIS සඳහා දරන ලද පිරිවැය නිෂ්කාර්යය.	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මෙම පද්ධතිය සක්‍රීයව භාවිතා කර තිබුණි.	අපේක්ෂිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා MIS ඵලදායී ලෙස භාවිතා කළ යුතුය.

- (ඇ) පවතින පිළිවෙත්වලට අනුකූලව, ව්‍යාපෘති කාලය අවසන් වූ පසු සියලුම පද්ධති සහ අදාළ ව්‍යාපෘති තොරතුරු විධිමත් ලෙස අදාළ අමාත්‍යාංශයට භාර දිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, විගණනයට ලබා දී ඇති තොරතුරුවලට අනුව, ව්‍යාපෘතියේ සහන කාලය අවසන් වීමට පෙර පද්ධතිය සහ තොරතුරු අමාත්‍යාංශයට භාර දීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය විසින් විධිමත් සැලැස්මක් ස්ථාපිත කර නොතිබුණි.
- MIS යනු මාර්ගගත වේදිකාවක් වන අතර, 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දින ව්‍යාපෘතියේ භෞතික ක්‍රියාකාරකම් අවසන් වූ පසු එහි සන්කාරක පහසුකම් නතර කරන ලදී.
- සියලුම පද්ධති සහ අදාළ ව්‍යාපෘති තොරතුරු විධිමත් ලෙස අදාළ අමාත්‍යාංශයට භාර දිය යුතුය.